

MAUNO

TEKSTIT

LUETUNYMMÄRTÄMISTEHTÄVÄT

Elina Taras-Vaulasvirta

Mauno

Tarinoita ja tehtäviä lukemisen harjoitteluun

Kirjan tekijä antaa tästä kirjasta kopiointioikeuden koululle, joka on tämän kirjan hankkinut.

Koulun kopiointioikeuden sisältö:

1. Koululla on oikeus ottaa tästä kirjasta haluamansa määrän kopioita vain oman koulunsa oppilaiden käyttöön lukemisen ja luetun ymmärtämisen harjoitteluun. Koulu ei voi luovuttaa tätä kirjaa muiden koulujen tai oppilaitosten käyttöön.
2. Tämän kirjan kopiointioikeus säilyy koululla, niin kauan kuin koulu käyttää opetuksessaan tätä kirjaa.

© 2023 Elina Taras-Vaulasvirta

Kannen suunnittelu ja kuvitus: Elina Taras-Vaulasvirta

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-951-56-8240-6

Sisällysluettelo

	sivu
1 Mauno koulussa.....	8
2 Maunon huone.....	12
3 Mauno ja Siiri bussissa.....	16
4 Maunon syntymäpäivät.....	20
5 Mauno lomailee	24
6 Setä-Nikolai ja Mauno.....	28
7 Maunon palmusunnuntai.....	32
8 Maunon isä.....	36
9 Keksimispäivä.....	40
10 Mauno maalla.....	44
11 Maunon luokka.....	48
12 Siirin tuhkarokko.....	52
13 Välitunnilla.....	56
14 Mauno matkalla.....	60
15 Kotimatalla.....	64
16 Maunon tylsät luistimet.....	68
17 Maunon kotitalo.....	72
18 Maunon isä parturissa.....	76
19 Mauno saunoo	80
20 Mauno ja Topi.....	84
21 Maunon isovelji Taneli.....	88
22 Maunon Herbert-eno.....	92
23 Mauno museossa	96
24 Maunon koulumatka.....	100
25 Maunon hiihtokisat.....	104
26 Mauno oopperassa.....	108
27 Tipu Tiukka lastenvahtina.....	112
28 Siirin pikkujouluyllätys.....	116
29 Maunon joulujuhla.....	120
30 Maunon luokan sijainen.....	124
31 Mauno patikoimassa.....	128
32 Maunon iltapäivä ja harakan sulka.....	132

Johdanto

Muutamia ajatuksia kirjan synnystä ja käytöstä.

Ensimmäiset tämän kirjan tarinat syntyivät, kun minulla oli ensimmäisellä luokalla poika, jolle lukemaan oppiminen tuntui vaikealta. Tämä oppilaani oli mielessäni, kun pääsin ensimmäistä kertaa urani aikana pariksi päiväksi täydennyskoulutukseen. Koulutuksen aihe ei mitenkään liittynyt lukemiseen, mutta niin kävi, että luentomuistiinpanojen oheen alkoi ilmestyä Mauno erilaisine tehtävineen. Maunoja on syntynyt myöhemmin tarpeen mukaan milloin missäkin, kokouksissa, autossa.

Jotta tämä oppilaani saisi olla mukana samoissa jutuissa kuin muutkin, tein tekstistä ja tehtävistä hänelle aina helpon lyhytversion. Tässä kirjassa kertomukset ovat jo lukemisen alkuun päässeille.

Mauno - kertomusten päähenkilö on ihan kuin oma oppilaani, johon on helppo samaistua. Hänen seurassaan ei aika käy pitkäksi: hänen elämänsä on täynnä tapahtumia ja tunteita.

Mauno on jatkanut elämäänsä myös Tilda ja Mauno -kirjan pidemmissä tarinoissa.

Lukemaan oppiminen on itsetunnon kehitykselle tärkeää. Lapselle vahvistavaa on alusta asti voida käyttää lukemiaan sanoja tehtävissä ja näin kokea, että osaa ja on ymmärtänyt.

Lukuharjoituksen lisäksi, olen käyttänyt tarinoita keskustelu- ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen. Olemme toisinaan tarkistaneet tehtävät lukupiirissä, jossa istutaan ympyrässä. Jokainen oppilas on vuorollaan kyselijä, joka lopuksi vielä kysyy, onko kenelläkään täydennystä tai lisää perusteluja edellä kuultuun. Oppilaat pyytävät viittaamalla puheenvuorot, katsovat toisiaan silmiin kiittäessään tai antaessaan puheenvuoron seuraavalle. Lukuympyrä on ollut erinomainen opetusmenetelmä ujojen, vetäytyvien ja taas hyvin vilkkaiden oppilaiden opetuksessa. Oppilaat itse oppivat jakamaan vastausvuorot tasaisesti ja katsomaan, kuka ei ole vielä saanut puheenvuoroa. Koska opettaja on yhtenä mukana ympyrässä, hänelle jää mahdollisuus observoida vuorovaikutusta ja oppimista ja lasten yksilöllisyyttä hyvin.

Olen käyttänyt viikossa säännöllisesti kaksi tuntia luetun ymmärtämisharjoituksiin. Ensin on vain kertomustekstejä. Myöhemmin olen lisäksi teettänyt tehtäviä myös asiateksteistä. Näitä harjoitustekstejä on Tildan valinnat -kirjassa.

Monen vuoden kokemuksella voin sanoa, että oppilaiden lukutaito on harjoitusten avulla vahvistunut sekä myös heidän kirjallinen ilmaisuensa. Oppilaani ovat kirjoittaneet paljon omakohtaisista sattumuksista ja mielikuvitushahmojen elämästä. Uskon, että Mauno on ollut avoimuudellaan vapauden ja ilontuoja meidän luokassamme.

Itselleni opettajana materiaali on tuonut varman faktapohjan seurata oppilaiden edistymistä. Olen merkinnyt testien tulokset jokaiselle lapselle arvostelukirjaani värikoodein niin, että violetti on erinomainen, sininen hyvä, vihreä kohtalainen, keltainen

tarvitsee harjoitusta ja punainen tarvitsee lisää tukea lukemiseen. Vanhempain tapaamisissa värinauhasta saa kuvan harjoitusten edistymisestä.

Tämä materiaali mahdollistaa opettajan lähestymistavasta riippuen erilaisia painotuksia. Itse olen lähestynyt lukemisharjoituksia kokonaisvaltaisesti. Lukeminen on osa jokaista päivää ja uuden luominen, kirjoittaminen, piirtäminen ja uusien tehtävien tekeminen toisille oppilaille on myös osa lasten omaa luomisenprosessia.

Itselleni on tuottanut suurta iloa nähdessäni hymyn oppilaiden kasvoilla heidän lukiessaan ja tehdessään tehtäviä tai innolla esitellessään tehtävien nostamia ajatuksia toisille.

Voi, niitä ilon hetkiä, kun olen saanut vain katsella oppilaiden oppimista.

Jo alkuopetuksessa kysymysten tekemisen opettaminen on lapsen ajattelun aktivoimiseksi tärkeää. Kaikki uuden luominen, tiede, taide, vuorovaikutustaidot - avautuvat, kun osaa kysyä miksi, kuka, mitä, missä ja milloin. Oppilaat oppivat tekemään avoimia kysymyksiä suljettujen kysymysten sijaan. Suljettuun kysymykseen ei voi vastata kuin kyllä tai ei eli oliko, tuliko, menikö. Reaaliaineissa olen aina antanut kotitehtäväksi kolmesta kuuteen omaa kysymystä kirjan tekstistä - kysymys tekstin joka kappaleesta. Näin teksti tulee luettua ja samalla sisältö mietittyä.

Lämmin kiinnostus lapseen ja ilo, mikä tulee uuden luomisesta, on reseptini hyvään oppimiseen.

Hyviä hetkiä lapsen maailmassa

Elina Taras-Vaulasvirta

1 Mauno koulussa

Maunon pää on kallellaan. Hän huitaisee pörröistä tukkaansa ja miettii koulua. Mauno pitää seikkailuista ja hauskoista asioista. Koulussa seikkailevat vain Simo ja Heikki. Ne ovat käsinukkeja. Simo pelastaa aina Heikin pulasta. Heikki on vähän tumpelo, melkein kuin Mauno. Se ei osaa sitoa kengännauhoja eikä muista aina kirjainten nimiä. Maunosta Simo, Heikki ja lihapullat ovat koulussa parasta. Heikki ja Simo ovat hauskoja ja lihapullat hyviä.

Opettaja on ihan mukava silloin, kun hän nauraa. Onneksi hän nauraa aika usein. Kamalinta koulussa on lukeminen ja kengännauhojen sitominen. Kirjoittaminen on siksi kurjaa, koska Mauno ei joskus muista kirjainten nimiä. Joskus taas kirjaimet hyppivät riveillä. Maunoa oikein naurattaa. Hän ajattelee, miten kirjaimet varmasti hyppivät korkeutta keskenään, kun vihon kannet pannaan kiinni. Kun kannet aukaistaan, niin kirjaimilla on taas kova kiire paikoilleen.

Mauno rakastaa satuja. Onneksi koulussa joskus luetaan satuja. Opettaja istuu silloin korituolissa, puhuu pehmeän rauhallisella äänellä. Kun hän hymyilee, sen voi kuulla hänen äänestään. Silloin voi laittaa silmät kiinni ja katsella omassa päässään kuin videolta, mitä sadussa tapahtuu.

Liikunnassa Maunosta on hauskaa roikkua köysissä ja kuvitella olevansa Tarzan viidakossa. Köydet heiluvat kuin liaanit. Köydellä voi leikisti siirtyä puusta toiseen. Liikuntasalissa on jännää juosta kavereiden kanssa kilpaa, kuka on nopein takaseinällä. Karmea on se, kun tytöt kiljuvat kirkuen juostessaan saliin. Mauno pitää luokkakavereistaan. He eivät koskaan naura, vaikka Mauno töppäileekin. Koulussa on onneksi paljon vitsikkään hauskoja asioita.

Ympyröi oikeat kirjaimet.

1. Mauno pitää
 - a. koulussa Heikistä ja Simoliinaasta.
 - b. käsitöistä.
 - c. opettajasta, kun hän nauraa.
2. Kirjoittaminen
 - a. on Maunosta hauskaa.
 - b. on Maunosta hankalaa, kun ei muista kirjainten nimiä.
 - c. on Maunosta kuivaa.

3. Mauno a. pitää satujen lukemisesta koulussa.
b. kuvittelee, miten kirjaimet venyttelevät.
c. roikkuu tuskin koskaan köysissä.
4. Luokkakaverit a. töppäilevät usein.
b. ovat kovia nauramaan.
c. ovat Maunosta mukavia.
5. Karmeaa on a. Maunosta, kun joutuu kiljumaan salissa.
b. kirkua takaseinällä.
c. kirkuva kiljunta, kun juostaan saliin.
6. Jännää on a. ,kun laitetaan kirjan kannet kiinni.
b. juoksennella vapaana.
c. juosta kilpaa salissa.

Vastaa kokonaisella virkkeellä.

1. Mistä ruuasta Mauno pitää koulussa?

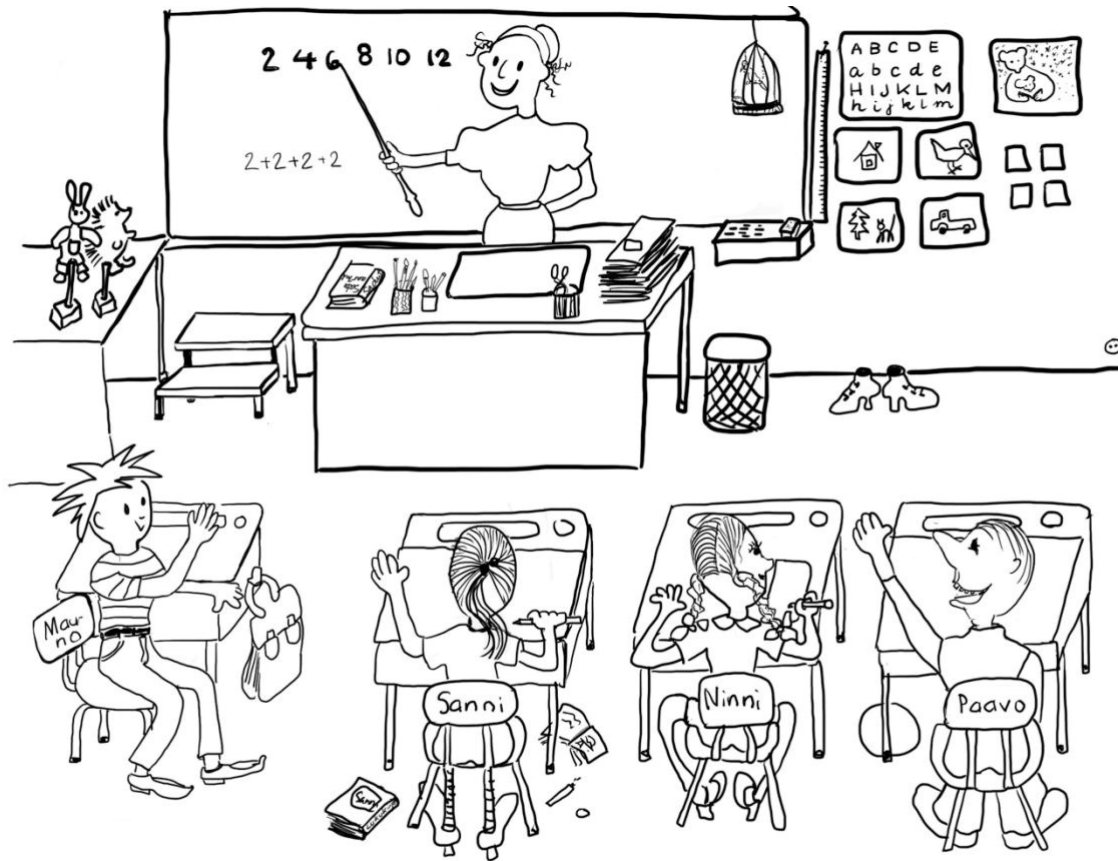
2. Mikä liikunnassa on Maunosta hauskaa?

3. Miksi Mauno pitää saduista?

4. Mikä sinusta on koulussa hauskinta?

5. Mistä asiasta koulussa et pidä?

1 Mauno koulussa

Lue teksti. Ympyröi o-oikein tai v-väärin.

1. o v Mauno pitää koulussa eniten laulamisesta.
2. o v Maunon opettaja on ihan kurja.
3. o v Mauno pitää lukemisesta.
4. o v Mauno ei pidä kirjoittamisesta, koska kirjaimia on vaikea muistaa.
5. o v Maunon vihossa kirjaimet hyppivät korkeutta.
6. o v Mauno rakastaa satuja.
7. o v Liikunnassa Maunosta on hausointa leikkiä keijua.
8. o v Maunon luokkakaverit eivät koskaan naura rumasti Maunolle.

1. Etsi kuvasta kolme väittämää.

MAUNO

Mauno-kirja kertoo koululaisesta, johon on helppo samaistua.
Maunon seurassa ei aika käy pitkäksi, sillä hänelle sattuu kaikenlaista.

Kommelluksiakin sattuu. Mauno ei kuitenkaan helpolla lannistu.

Mukaansatempaavat lyhyet tarinat ovat auttaneet vuosien ajan oppilaat tekstin ymmärtämiseen – kriittiseen tarkasteluun, silmäilevään lukemiseen, asioiden vertailuun sekä samaistumisen kautta nauttimaan lukemisestaan.

Kun tarina alkaa elää, se vetää mukaansa. Lukemalla oppii lukemaan.

Opettajalle tehtävät antavat ajankohtaisen tiedon oppilaan edistymisestä.
Vanhemmille edistyminen voidaan raportoida ajantasaisella tarkalla tiedolla.

Tehtävät voi tarkistaa nopeasti ja helposti.
Kertomuksia voi myös käyttää keskustelun pohjana, tunteiden tunnistamisen, nimeämisen sekä itseilmaisun harjoittelun ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen.

Kysymykset ja tehtävät auttavat selkeän ilmaisun kehittymiseen ja ehyiden virkkeiden kirjoittamiseen ja myös omien kokemusten sekä ajatusten ilmaisemiseen.

SISÄLTÖ

- * Kertomustekstit, 32 kertomusta
- * Monivalintatehtävät ja vastaukset
- * Oikein väärin -väittämät ja vastaukset
- * Kysymykset tekstistä sekä aiheeseen liittyvät omakohtaiset tehtävät
- * 32 viivapiirrosta virikkeeksi, väritettäväksi

